

Wyrok z dnia 14 stycznia 2011 r.

I UK 227/10

Rozliczanie zasiłków w rozumieniu art. 109 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) nie obejmuje zwrotu nienależnie pobranych zasiłków.

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Halina Kiriło.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 stycznia 2011 r. sprawy z odwołania Marii S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w N.S. o wydanie zaświadczenia, na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 lutego 2010 r. [...]

o d d a l i ł skargę kasacyjną.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 22 kwietnia 2009 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w N.S. odmówił Marii S. wydania zaświadczenia o treści podanej w jej wniosku z 30 marca 2009 r., tj. potwierdzającego, iż na dzień tego wniosku uległa przedawnieniu jej należność na rzecz ZUS w wysokości 44.771,10 zł z tytułu zasiłku chorobowego wypłaconego od 16 grudnia 1996 r. do 11 września 1997 r., oraz od 23 stycznia 1998 r. do 28 czerwca 1998 r., wynikająca z decyzji z 9 lipca 1998 r.

Wyrokiem z dnia 24 września 2009 r., Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił odwołanie Marii S. od powyższej decyzji. Sąd Okręgowy ustalił, że decyzją z dnia 9 lipca 1998 r. organ rentowy zobowiązał Marię S. do zwrotu wypłaconego zasiłku chorobowego za okres od 16 grudnia 1996 r. do 11 września 1997 r. oraz od 23 stycznia 1998 r. do 28 czerwca 1998 r. w łącznej kwocie 44.771,10 zł. Wnioskodawczyni odwołała się do powyższej decyzji. Wyrokiem z dnia 18 czerwca 2003 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił odwołanie, a postanowieniem z dnia 1 września 2003 r. odrzucił apelację od wyroku. Postanowieniem z dnia 5 listopada 2003 r., Sąd Apelacyjny w

Krakowie oddalił zażalenie na postanowienie odrzucające apelację, wobec czego wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie uprawomocnił się z dniem 14 sierpnia 2003 r. Ze względu na brak dobrowolnej zapłaty 31 maja 2004 r. skierowano sprawę na drogę egzekucji administracyjnej. Tytuł wykonawczy doręczono odwołującej się 16 listopada 2004 r. Egzekucja prowadzona przez Urząd Skarbowy w G. jest bezskuteczna.

Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżona obecnie decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w N.S. jest prawidłowa. Sąd pierwszej instancji podkreślił, że istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się wyłącznie do kwestii, czy do przedawnienia nienależnie pobranego przez Marię S. świadczenia należy stosować przepisy ustawy z dnia 25 listopada 1986 roku o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych przewidujące 5-letni termin przedawnienia, czy przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w których przedawnienie zostało obecnie wydłużone do 10 lat oraz czy należność ta uległa już przedawnieniu. Przepis art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. stanowił, że osoba, która pobrała nienależnie świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego, jest obowiązana do ich zwrotu. Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczenia społecznego ulegały przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia uprawomocnienia się decyzji ustalającej należność. Przepis art. 35 ust. 4 stosował się odpowiednio (art. 37 ust. 8). Stosownie do art. 35 ust. 4 ustawy bieg przedawnienia przerywało odroczenie terminu płatności, rozłożenie spłaty należności na raty i każda inna czynność zmierzająca do ściągnięcia należności, jeżeli o czynności tej został zawiadomiony dłużnik. Powołany wyżej akt prawny stracił moc z dniem 1 stycznia 1999 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), z tym, że art. 35 ust. 4 ustawy stracił moc z dniem 25 listopada 1998 r. (art. 122 ust.1 pkt 1 i art.127 pkt 1). Stosownie do treści art. 84 ust. 1 obecnie obowiązującej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia uprawomocnienia się decyzji ustalającej te należności. Przepisy art. 24 ust. 5-5c stosuje się odpowiednio (art. 84 ust. 7 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Z art. 24 ust. 5b ustawy wynika, iż bieg terminu

przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Stosownie do art. 109 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych składki na ubezpieczenie społeczne i zasiłki oraz zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne należne za okres do dnia 31 grudnia 1998 r. płatnicy składek są zobowiązani rozliczać i opłacać na podstawie przepisów dotychczasowych. Maria S. w odwołaniu od zaskarżonej decyzji wywodziła, że powyższy przepis ma zastosowanie do jej sytuacji z uwagi na to, że decyzja z dnia 9 lipca 1998 r. została wydana na podstawie przepisów ustawy z 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych i ocena wynikającego z niej zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia powinna być dokonana w świetle przepisów tej ustawy. W ocenie odwołującej się pojęcie „rozliczania zasiłków” mieści w sobie również zasady ich zwrotu. Dlatego też - stosownie do art. 109 ustawy - powinny w jej przypadku mieć zastosowanie przepisy dotychczasowe (tj. ustawa z 25 listopada 1986 roku o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych) przewidujące 5-letni termin przedawnienia. W związku z tym odwołująca się podnosiła, że dochodzone przez ZUS należności uległy przedawnieniu, gdyż od daty uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie (14 sierpnia 2003 roku) upłynął już okres pięciu lat. W ocenie Sądu Okręgowego, powyższe twierdzenia odwołującej się są pozbawione podstaw, a to dlatego że do zaległości istniejącej na koncie rozliczeniowym Marii S. należy stosować przepisy dotyczące przedawnienia zawarte w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Brak jest podstaw do zastosowania przepisów dotychczasowych. Podstawy takiej nie stanowi - wbrew twierdzeniom odwołującej się - art. 109 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który odnosi się wyłącznie do rozliczania i opłacania składek i zasiłków. Za powyższym stanowiskiem przemawia chociażby okoliczność, że art. 24 ustawy systemie ubezpieczeń społecznych (regulujący między innymi kwestie przedawnienia) wszedł w życie - stosownie do art. 127 pkt 1 ustawy systemowej - z dniem 25 listopada 1998 r., a więc przed datą 31 grudnia 1998 r. wskazaną w powołanym wyżej art. 109 ustawy. Już to wskazuje, że ustawodawca nie zamierzał objąć regulacją art. 109 instytucji przedawnienia. Ponadto w ocenie Sądu w pojęciu „rozliczania i opłacania” nie zawiera się kwestia biegu terminu przedawnienia należności.

W niniejszej sprawie wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie oddalający odwołanie Marii S. od decyzji ZUS stwierdzającej istnienie zaległości uprawomocnił się

dnia 14 sierpnia 2003 r. Od dnia uprawomocnienia wyroku rozpoczął bieg 10 - letni termin przedawnienia nienależnie pobranego świadczenia (wprowadzony z dniem 1 stycznia 2003 r. - powinno być 1 lipca 2004 r. - ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 121, poz. 1264, ze zm.). Zgodnie z dyspozycją art. 84 ust. 7 w związku z art. 24 ust. 5b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przedawnienie zostało zawieszona i nie biegnie, ponieważ postępowanie egzekucyjne do tej pory nie zostało ukończona. Sąd Okręgowy uznał, że należność z tytułu nienależnie pobranego świadczenia nie uległa przedawnieniu, a zatem brak jest podstaw do wydania zaświadczenia o treści żądanej przez odwołującą się.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją wniesioną przez wnioskodawczynię. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 24 lutego 2010 r., oddalił apelację. Sąd Apelacyjny uznał, że przy niespornym między stronami stanie faktycznym istota sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy do obowiązku zwrotu przez wnioskodawczynię wynikających z decyzji z dnia 9 lipca 1998 r. kwot nienależnie wypłaconego zasiłku chorobowego za okres od dnia 16 grudnia 1996 r. do 11 września 1997 r. w kwocie 30.114 zł oraz za okres od 23 stycznia 1998 r. do 20 czerwca 1998 r. w kwocie 14.657,10 zł należy stosować pięcioletni termin przedawnienia w oparciu o przepis art. 109 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585) w związku z art. 37 ust. 8 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137), jak domagała się apelująca, czy też w oparciu o art. 84 ust.7 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W ocenie Sądu drugiej instancji, dla rozstrzygnięcia powyższej kwestii zasadnicze znaczenie ma charakter świadczenia objętego obowiązkiem zwrotu. Przepis art. 109 ustawy systemowej swoją dyspozycją obejmuje bowiem rozliczanie i opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne i zasiłki oraz zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne należne za okres do dnia 31 grudnia 1998 r. i tylko w stosunku do wymienionych świadczeń odsyła do stosowania przepisów dotychczasowych. Tymczasem zobowiązanie wnioskodawczyni, wynikające z decyzji z dnia 9 lipca 1998 r., dotyczy zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w postaci zasiłku chorobowego za okresy wymienione w decyzji i zostało nałożone na wnioskodawczynię na skutek stwierdzenia tą samą decyzją, iż Maria S. od dnia 1 września 1995 r. nie podlegała ubezpieczeniu społecznemu, wobec czego wypłacone jej

zasiłki chorobowe podlegają zwrotowi jako świadczenia nienależnie pobrane. Zdarzenie w postaci wypłacania zasiłku chorobowego wnioskodawczyni miało miejsce pod rządami ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 143 ze zm.) oraz ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych. Decyzja o obowiązku zwrotu wypłaconych zasiłków została wydana także w dacie obowiązywania wymienionych ustaw, natomiast uprawomocniła się w czasie obowiązywania ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Ustawa zasiłkowa z 1974 r. utraciła moc z dniem 1 września 1999 r., a w jej miejsce obowiązuje od tej daty ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267 ze zm.), która nie zawiera przepisu przewidującego dalsze obowiązywanie (stosowanie) przepisów ustawy dawnej. Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. (z wyjątkami wymienionymi w art. 127 pkt 1-5, które weszły w życie wcześniej, lub po tej dacie), pozbawiła mocy prawnej ustawę o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych z 1986 r. (art. 122 pkt 1). W rozdziale 13 Przepisy przejściowe i końcowe zawiera ona uregulowania przewidujące dalsze obowiązywanie przepisów dotychczasowych. Nie dotyczą one jednak kwestii zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Rozpoznawanie spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych odbywa się w myśl przepisów Kodeksu postępowania cywilnego (art. 1 k.p.c.). Stosownie do art. 316 § 1 k.p.c. po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Stan rzeczy, o którym mowa w powołanym przepisie, dotyczy nie tylko okoliczności faktycznych, ale również obowiązującego w chwili wydania wyroku prawa materialnego. W myśl ogólnych zasad obowiązywania prawa w czasie ustawa późniejsza uchyla ustawę wcześniejszą, chyba że ustawa nowa przewiduje dalsze obowiązywanie niektórych przepisów ustawy dawnej. W ocenie Sądu Apelacyjnego, z dniem wejścia w życie nowych przepisów, sprawy zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczenia społecznego podlegają rozstrzygnięciu w oparciu o te nowe uregulowania zarówno w przedmiocie świadczeń bezpodstawnie pobranych (ustawa zasiłkowa z 1999 r.), jak i świadczeń nienależnie pobranych (ustawa systemowa). Odnosnie do relacji między ustawą zasiłkową a ustawą systemową Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że kształtuje się ona jak stosunek między regulacją ogólną a re-

gulacją szczególną. Ustawa o s.u.s. w art. 84 ust. 1 przewiduje, że osoba, która pobrała nienależnie świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Ustawa zasiłkowa z 1999 r. - jako regulacja szczególna - przewiduje w art. 66 ust. 2, że jeżeli bezpodstawną wypłatą zasiłku nastąpiła z winy ubezpieczonego lub wskutek okoliczności, o których mowa w jej art. 15-17, 59 ust. 6 i 7, wypłacone kwoty podlegają potrąceniu z należnych ubezpieczonemu zasiłków bieżących lub ściągnięciu w trybie egzekucji administracyjnej. Zgodnie z literalnym brzmieniem przepisu odnosi się on do przypadków bezpodstawniej wypłaty zasiłku osobom mającym status osoby ubezpieczonej. Tymczasem Maria S. w datach wypłaty zasiłku chorobowego nie miała statusu osoby ubezpieczonej, ponieważ prawomocnie została wyłączona z ubezpieczenia społecznego od dnia 1 września 1995 r. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że wnioskodawczyni jest zobowiązana do zwrotu nienależnie wypłaconych jej zasiłków chorobowych i macierzyńskich w oparciu o zasady określone w art. 84 ustawy systemowej. Konsekwencją stosowania do obowiązku zwrotu przez wnioskodawczynię art. 84 ustawy systemowej jest przyjęcie, że przedawnienie jej zobowiązania następuje zgodnie z regulacją zawartą w ust. 7 tego przepisu. Zatem od daty uprawomocnienia się w dniu 14 sierpnia 2003 r. decyzji organu rentowego z dnia 9 lipca 1998 r., ustalającej obowiązek i wysokość należności podlegającej zwrotowi rozpoczął bieg 5 - letni termin przedawnienia tego roszczenia. W trakcie biegu terminu przedawnienia nastąpiło jego wydłużenie na skutek nowelizacji art. 84 ust. 7 z dniem 1 lipca 2004 r. ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 121, poz. 1264).

W świetle powyższego, w ocenie Sądu drugiej instancji, termin przedawnienia zobowiązania wnioskodawczyni wobec ZUS z tytułu nienależnie pobranych zasiłków chorobowych, biegnący od dnia 14 sierpnia 2003 r., od dnia 1 lipca 2004 r. uległ wydłużeniu do 10 lat. Następnie, w dniu 16 listopada 2004 r., tj. w dacie doręczenia wnioskodawczyni zawiadomienia o wszczęciu egzekucji przedmiotowego świadczenia, termin przedawnienia uległ zawieszeniu w myśl art. 84 ust. 7 w związku z art. 24 ust.5b w brzmieniu obowiązującym w dacie tego zdarzenia.

Powyższe orzeczenie zostało zaskarżone w całości skargą kasacyjną wniesioną przez wnioskodawczynię, w której zarzucono: niewłaściwą wykładnię „regulacji art. 109 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych”, prowadząca do jego niez-

stosowania w stanie faktycznym niniejszej sprawy, wskutek uznania, że przepis ten nie ma zastosowania do zwrotu przez świadczeniobiorców nienależnie pobranych przed dniem 31 grudnia 1998 r. od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych świadczeń; niewłaściwą wykładnię „regulacji art. 84 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych”, poprzez uznanie, że przepis ten ma zastosowanie do osób które pobrały nienależne świadczenia z ubezpieczenia społecznego jeszcze przed wejściem w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; niezastosowanie w sprawie „dyspozycji art. 37 ust. 8 ustawy o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych”, mimo iż z regulacji art. 109 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynikał obowiązek jej zastosowania do rozliczenia zasiłków pobranych przed dniem 31 grudnia 1998 r.; niezastosowanie w sprawie „dyspozycji art. 59 § 1 pkt 9 Ordynacji podatkowej w zw. z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych” i nieprzyjęcie, że przedawnienie zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia oznacza wygaśnięciem tego zobowiązania z mocy prawa.

W skardze wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania, w wypadku zaś uznania przez Sąd Najwyższy, że wskazane naruszenia mają charakter oczywisty, wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz o orzeczenie, że obowiązek zwrotu przez Marię S. nienależnie pobranych od ZUS kwot w wysokości 44.771,10 zł z tytułu zwrotu zasiłku chorobowego wypłaconego w okresie od 16 grudnia 1996 r. do 11 września 1997 r. i od 23 stycznia 1998 r. do 20 czerwca 1998 r. wynikający z decyzji z dnia 9 lipca 1998 r. [...] wygasł wskutek przedawnienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma uzasadnionych podstaw. Rozważania powołanych podstaw skargi należy rozpocząć od określenia rodzaju zobowiązania, którego przedawnienie jest przedmiotem sporu. Zobowiązaniem wnioskodawczyni względem organu rentowego jest nienależnie pobrane świadczenie, ściślej: zwrot nienależnego świadczenia. Zobowiązanie to powstaje w dniu uprawomocnienia się decyzji stwierdzającej nienależność świadczenia i zobowiązującej świadczeniobiorcę do jego zwrotu. Wcześniej nie istnieje zobowiązanie, dopiero mocą tej decyzji świadczenie staje się nienależne, chociażby w świetle prawa nie budziło wątpliwości, że było pobrane niezgodnie z przepisami, w okolicznościach opisanych obecnie w art. 84 ust. 2

ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.). Zostało ustalone w sprawie, że decyzja zobowiązująca Marię S. do zwrotu nienależnie pobranych zasiłków uprawomocniła się 14 sierpnia 2003 r., tego dnia uprawomocnił się bowiem wyrok oddalający jej odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 9 lipca 1998 r. W tych okolicznościach nie może budzić wątpliwości, że zobowiązanie Marii S. względem organu rentowego powstało pod rządami ustawy systemowej z 1998 r. Do przedawnienia tego zobowiązania ma więc zastosowanie przepis art. 84 ust. 7 tej ustawy. Termin przedawnienia określony w tym przepisie rozpoczyna bieg od dnia uprawomocnienia się decyzji ustalającej „należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń”.

Wnioskodawczynie bezpodstawnie określa swoje zobowiązanie jako rozliczenie zasiłku. Na wnioskodawczynie nie ciążył obowiązek rozliczenia zasiłku chorobowego, została ona zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku. Zobowiązanie będące przedmiotem rozważań dotyczy zasiłku tylko pośrednio, niejako w jego tle. Źródłem zobowiązania, o którym wnioskodawczynie twierdzi, że uległo przedawnieniu, jest nienależne pobranie zasiłków, jednakże nie wiąże się ono z rozliczaniem zasiłku. Nie ma powodów do rozważania znaczenia pojęcia rozliczania w języku potocznym ani prawnym. Przepis art. 109 ustawy systemowej, na który powołuje się skarżąca, a w którym użyte zostało określenie „rozliczać”, nie jest adresowany do świadczeniobiorców lecz do płatników (składek i zasiłków). Wynika to wprost, w sposób niebudzący żadnych wątpliwości, z jego treści. To płatnicy składek są zobowiązani na podstawie dotychczasowych przepisów „rozliczać” i opłacać składki na ubezpieczenie społeczne oraz zasiłki. Nie ma mowy w tym przepisie o świadczeniobiorcach i zobowiązaniach łączących ich z organem rentowym. Wnioskodawczynie nie była płatnikiem zasiłku, była świadczeniobiorcą. Jej zobowiązanie, o którym twierdzi, że uległo przedawnieniu w świetle dotychczasowych przepisów (w rozumieniu art. 109), nie polegało na rozliczaniu zasiłku lecz powstało na skutek uprawomocnienia się decyzji ustalającej nienależne pobranie świadczenia i zobowiązującej do jego zwrotu. W art. 109 ustawy systemowej zawarto odesłanie do dotychczasowych przepisów tylko w odniesieniu do płatników składek, na których ciążył względem organu rentowego obowiązek opłacania składek i rozliczania zasiłków. Obowiązek „rozliczania” zasiłków ciąży na płatnikach z mocy przepisów zawartych obecnie w rozdziale 11 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512 ze

zm.) np. w art. 61 i 64 tej ustawy. Poprzednio obowiązki płatników w zakresie zasiłków wynikały z rozdziału 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, np. z art. 48, 51 i 53. Zobowiązanie wnioskodawczynie nie ma z tym obowiązkiem nic wspólnego. Zobowiązanie to różni się podmiotowo i przedmiotowo od regulacji art. 109 ustawy systemowej. Wnioskodawczynie nie była płatnikiem składek ani zasiłków, a obciążające ją zobowiązanie nie dotyczy rozliczania zasiłków. Sąd Najwyższy nie znalazł żadnych podstaw do stosowania tego przepisu do ustalenia podstawy prawnej właściwej do oceny zarzutu przedawnienia zobowiązania wnioskodawczynie z tytułu zwrotu kwot nienależnie pobranych zasiłków. Okres, za który zasiłki zostały pobrane, nie ma znaczenia dla stosowania przepisów o przedawnieniu. Zobowiązanie nie dotyczy rozliczenia zasiłku lecz jego nienależnego pobrania. Wyroki sądów administracyjnych, na które powołuje się skarżąca, odnosiły się do kwestii składek należnych od płatników. Mimo że w art. 109 uregulowane zostały kwestie rozliczania i opłacania nie tylko składek ale i zasiłków, poglądy wyrażone w tych orzeczeniach nie mogą być rozważane w tej sprawie, gdyż sporne przedawnienie dotyczy całkowicie odmiennego zobowiązania.

Podstawę rozważań zarzutu przedawnienia stanowi art. 84 ust. 7 ustawy systemowej, jak to prawidłowo przyjął Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku. Przepis art. 37 ust. 8 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych nie miał w sprawie zastosowania. Nie nastąpiło wygaśnięcie zobowiązania w myśl art. 59 § 1 pkt. 9 Ordynacji podatkowej, gdyż zobowiązanie wnioskodawczynie określone w decyzji z 9 lipca 1998 r. nie uległo przedawnieniu.

Z tych przyczyn skarga podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

=====